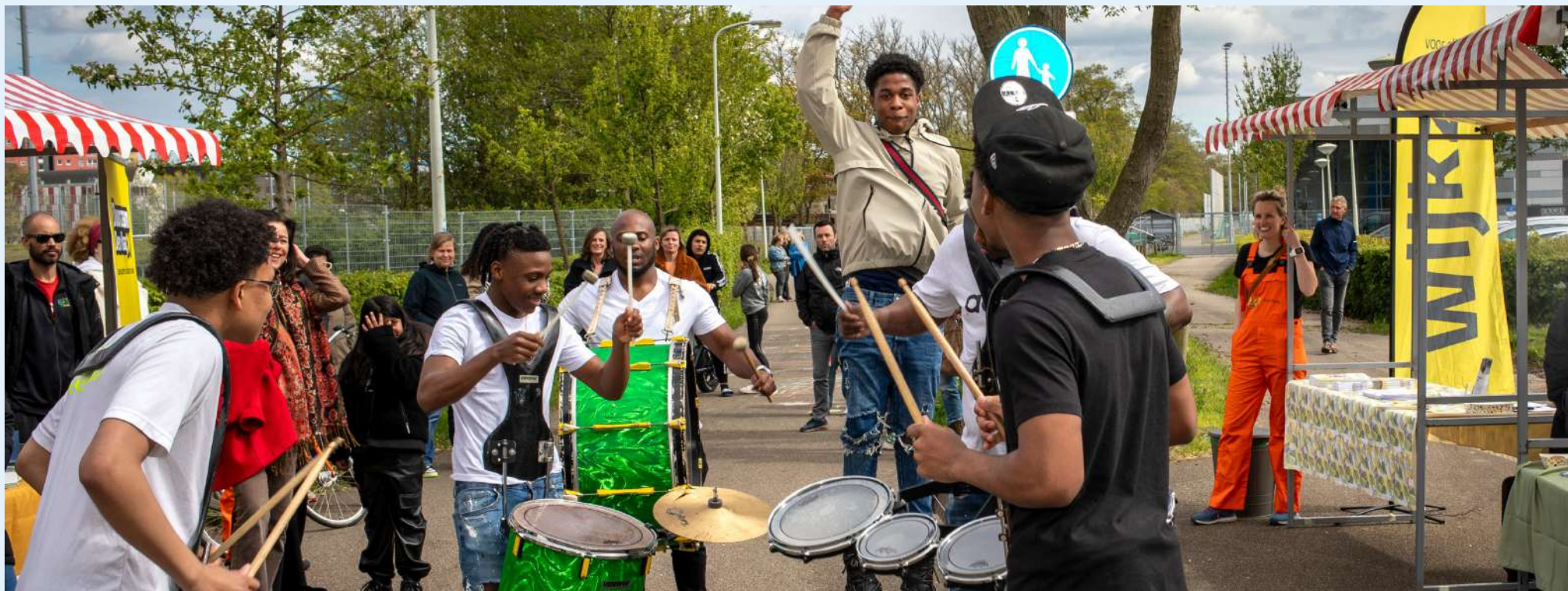

**OP NAAR GELIJKE KANSEN
ANDERHALF JAAR NATIONAAL PROGRAMMA
ZUIDWEST IN ELF VERHALEN**

VERHALEN UIT ZUIDWEST

4 - De brugfunctionaris

MEER VERBINDING MET DE SCHOOL EN MET DE WIJK

6 - Gewoon sociaal

HELPEN ÉN HULP KRIJGEN: GEWOON SOCIAAL

8 - Vernieuwen en verduurzamen woningen

ZO VEEL MEER DAN EEN BOUWPROJECT

10 - Beweegroute

ONTMOETEN EN BEWEGEN IN ZUIDWEST

12 - Coalitie WOW – brug naar jouw toekomst

SAMEN INVESTEREN IN NIEUW TALENT

14 - Buurtbroeders

EEN HIGH-FIVE VOOR DE WIJKAGENT

16 - De peuterconsulent

KLAAR VOOR DE KLEUTERSCHOOL

18 - Zorginnovatiehub

ZORGINNOVATIE VAN A TOT Z ONDER ÉÉN DAK

20 - De bedrijfscontactfunctionaris

STARTEN, GROEIEN EN DOORGROEIEN

22 - De wijkrechtbank

VOOR DE RECHTER, MAAR WEL IN EEN VERTROUWDE OMGEVING

24 - De Woonzorgchallenge

DE SENIORENWONING VAN DE TOEKOMST

VOORWOORD

Met het Nationaal Programma krijgt de langjarige aanpak van Zuidwest meer financiële armslag en meer focus. Een ambitieus programma waarin Zuidwest in twintig jaar tijd moet groeien naar een aantrekkelijke omgeving waar bewoners dezelfde perspectieven en kansen hebben als elders in Den Haag. Een mooi vooruitzicht, maar nog wel ver weg. Daarom in deze brochure tien verhalen over kansrijke initiatieven die al een goede start gemaakt hebben. Resultaten die we vandaag samen met bewoners boeken.

Met de tientallen partners van de alliantie Zuidwest staan we voor een enorme opgave. De erkenning dat we in actie moeten komen en het commitment om dat een generatie lang vol te houden is de kracht van het programma. Een parcours waarin veel dilemma's moeten worden overwonnen. Omdat meer en betere woningen niet automatisch samengaan met ruimte voor voorzieningen, groen en pleintjes om elkaar te ontmoeten. Ook de belangen van huidige bewoners zijn niet altijd dezelfde als de belangen van bewoners van morgen. En hoe Zuidwest zich zal ontwikkelen in de bredere context van de stad en het land, weten we natuurlijk ook niet precies.

Het zal erop aankomen de samenwerking van grotere en kleinere partijen in het gebied en daarbuiten vast te houden. Ook als het even tegenzit. En minstens zo belangrijk: de bewoners betrokken houden bij de ontwikkeling van hun thuis en omgeving. Dat lukt alleen als bewoners volwaardig partij zijn en we samen zichtbare resultaten bereiken. Deze brochure bij de voortgangsrapportage 2023 laat in een elftal voorbeelden zien wat de afgelopen anderhalf jaar in gang is gezet en hoeveel energie daarbij is vrijgemaakt. Op weg naar meer en een Zuidwest waar iedereen wel wonen wil.

Burgemeester Jan van Zanen, voorzitter alliantieraad Zuidwest

MEER VERBINDING MET DE SCHOOL EN MET DE WIJK

Het lerarentekort in het basisonderwijs speelt overal in het land. Maar het raakt kinderen met een kwetsbare thuissituatie het hardst. Daarvoor waarschuwde de Onderwijsraad in 2023 in hun advies 'Schaarste schuurt'. Juist voor deze kinderen - en hun ouders – is het belangrijk dat de school net dat stapje extra kan zetten.

De basisscholen in Zuidwest kampen met een groot tekort aan leraren. Het werven van nieuwe leerkrachten is in volle gang, maar het kost veel tijd. Zo is het - ondanks de voorrangregeling van woningbouwcorporaties - niet eenvoudig om nieuwe leraren aan een passende huurwoning te helpen. Schooldirecteuren uit Zuidwest vroegen daarom om een aanvullende oplossing. Zij willen kinderen en hun ouders buiten de schoolmuren beter ondersteunen. Want kinderen die geen stabiele thuisbasis hebben, krijgen veel vaker last van stress, concentratieproblemen en leerachterstand. Daarom zochten ze naar een nieuwe rol die een brug vormt tussen het klaslokaal en de huiskamer: de brugfunctionaris.

Fatima Hassan is brugfunctionaris bij de Zuidwester en de Petrus Dondersschool, Fleur Baak bij De Erasmus. Ze noemen zichzelf bruggers en helpen ouders en hun kinderen met alles wat er maar nodig is om dagelijkse zorgen te verminderen.

“Gelukkige ouders zorgen voor gelukkige kinderen”, vertelt Fleur. “Daarom zijn wij een luisterend oor voor ze. Niet in de rol van hulpverlener, maar gewoon van mens tot mens.”

Om het vertrouwen op te bouwen beginnen ze klein. “Als we horen dat ze het moeilijk vinden om iets aan te vragen bij de gemeente, dan gaan we even mee naar het stadsdeelkantoor. Ouders vinden het fijn dat wij ze helpen om door te pakken.” Vanaf dat moment weten ze ons te vinden en horen we wat er nog meer speelt in het gezin.

Fatima vertelt over een moeder die haar toevertrouwde dat het contact met haar oudste kind erg slecht was: “Hij was helemaal vastgelopen en zijn moeder kon niet meer tot hem doordringen. Ze hielden alle instanties buiten de deur, maar uiteindelijk mocht ik een keer langskomen. Na een poosje durfde hij de stap naar de huisarts en een psycholoog te zetten. Een paar maanden later hoorde ik dat hij naar het MBO gaat. Dat maakt me trots.” Fleur vertelt dat de sloop en nieuwbouw in Zuidwest ook veel impact heeft op de gezinnen waar ze mee werkt:

“Voor de lange termijn is het natuurlijk goed dat er betere woningen komen. Maar veel gezinnen moeten dit jaar al verhuizen en niet iedereen kan in de buurt van de school blijven. Veel gezinnen zijn naar Rijkswijk verhuisd, maar daar is nauwelijks plek op de basisscholen. Dus ik ben de hele week al aan het rondbellen om ze geplaatst te krijgen. Een paar leerlingen nemen nu 2 trams om naar school te komen, in afwachting van een nieuwe plek.”

De brugfunctionarissen weten elkaar, de community builders en andere sleutelspelers in de wijk goed te vinden. Dat is belangrijk om goed te weten wat er speelt in Zuidwest. Dankzij de subsidieregeling brugfunctionaris hebben alle basisscholen in Zuidwest een brugfunctionaris kunnen aanstellen. En inmiddels kunnen ook andere Haagse scholen gebruik maken van deze regeling.

**“DANKZIJ DE SUBSIDIEREGELING
BRUGFUNCTIONARIS HEBBEN ALLE
BASISSCHOLEN IN ZUIDWEST EEN
BRUGFUNCTIONARIS KUNNEN
AANSTELLEN.”**

HELPEN ÉN HULP KRIJGEN: GEWOON SOCIAAL

Als je het pand van Gewoon Sociaal aan het Heeswijkplein in Moerwijk binnenloopt, dan weet je één ding zeker: je wordt er niet in een hokje gestopt. Er is voor iedereen een kop koffie en een luisterend oor. Je krijgt de tijd en de ruimte om zelf te vertellen wat je nodig hebt.

Hoe belangrijk dat is, dat weet beheerder en initiatiefnemer Wilco Bakker uit eigen ervaring. Hij kreeg van instanties talloze keren het label 'asociaal' opgeplakt. Hij werd van het kastje naar de muur gestuurd en kreeg lange tijd niet de hulp die hij nodig had om verder te komen. Nu helpt hij anderen verder op een manier die wél werkt: makkelijk en menselijk. Veel vrijwilligers bij Gewoon Sociaal hebben diepe dalen gekend: dakloosheid, detentie, verslaving of depressie. Ze willen dolgraag weer meedoen in de maatschappij, maar wel op hun eigen tempo en met behoud van eigen regie.

Vrijwilligers van Gewoon Sociaal helpen om de buurt schoon en netjes te houden. Bijvoorbeeld door het opruimen van zwerfafval en het verzorgen van binnentuinen. Sinds eind 2023 doen ze ook klus- en schilderwerken, in samenwerking met een onderhoudsbedrijf. En soms helpen ze bewoners in en om het huis. Bijvoorbeeld bij Priscilla, een alleenstaande moeder met zes kinderen. Omdat het onderhoud van haar tuin fysiek te zwaar is, krijgt ze hulp van de vrijwilligers van Gewoon Sociaal. Maar wat ze nog wel goed kan is koken: "Met zes kinderen ben ik gewend om veel eten te maken. Nu kook ik ook voor de vrijwilligers van Gewoon Sociaal." Zo lopen hulp krijgen en hulp geven naadloos in elkaar over. En dankzij het grote netwerk van Gewoon Sociaal is de drempel naar professionele hulpverlening een stuk lager geworden.

**“WE HEBBEN NU TWEE LOCATIES, MET
RUIMTE VOOR 60 VRIJWILLIGERS EN
ZES BEHEERDERS”**

Wilco Bakker vertelt met trots over de inzet van 'zijn' vrijwilligers. Een paar jaar geleden was hij nog een zzp-er, die een handjevol cliënten uit zijn eigen netwerk ondersteunde. Maar in de afgelopen twee jaar is Gewoon Sociaal flink gegroeid. Er zijn nu twee vestigingen, één op het Heeswijkplein 104 en één op De Dreef 20 in Bouwlust-Vrederust.

Voor Wilco is dat voorlopig wel even genoeg: "We hebben nu ruimte voor 60 vrijwilligers en 6 beheerders. Dat is een mooi aantal: je kan echt verschil maken, maar ook een hechte groep blijven. De vestiging in Bouwlust-Vrederust wordt dan ook geen kopie van het Heeswijkplein. Elke buurt is anders, dus we doen wat nodig is. Ik vind het belangrijk dat de deur open staat voor alle culturen. Vanmiddag hebben we karaoke, daar komen veel mensen op af met een Surinaams-Hindoestaanse achtergrond. Maar wij hebben ook Nederlandse, Somalische, Turkse en Marokkaanse vrijwilligers. We verliezen niemand uit het oog."

Bij zo'n snelle groei komt natuurlijk veel papierwerk kijken. Wilco is dankbaar voor de hulp die hij kreeg vanuit de Regio Deal Den Haag Zuidwest en het Nationaal Programma:

"Ik heb veel te danken aan Ruben Blanke van de Social Club. Die is zo goed met financiering, dat had ik zelf nooit gekund. En met dank aan de pilot instapeconomie kunnen we de vrijwilligers een vergoeding bieden, zonder dat ze gekort worden op hun bijstandsuitkering. We voelen ons inmiddels echt onderdeel van het Nationaal Programma Zuidwest. We doen graag mee aan andere activiteiten, zoals de aftrap van de beweegroute. En onze vrijwilligers zijn beretrots als er een minister, staatssecretaris of wethouder langskomt: ze worden eindelijk gezien, ze doen ertoe. Voor mijn gevoel is de afstand tussen de overheid en de wijk veel kleiner geworden."

BEKIJK DE DOCUMENTAIRE OVER GEWOON SOCIAAL

**GEWOON SOCIAAL: 'MENSEN GEVEN
VAAK ZELF AAN WAT ZE WILLEN'**

Gezond en Gelukkig Den Haag

ZO VEEL MEER DAN EEN BOUWPROJECT

Het zijn indrukwekkende getallen. Tienduizend extra woningen. Achtduizend renovaties. 6.500 verouderde woningen die gesloopt worden en evenveel nieuwe woningen die hiervoor in de plaats komen. De stip op de horizon: meer wooncomfort, een lagere energierekening, minder geluidsoverlast, meer groen en een veilig gevoel. Maar wat voor de statistieken een afgeschreven, tochtende woning is, is voor veel bewoners een thuis. Een dierbare plek waar de kinderen geboren zijn en waar je fijn contact hebt met de buren. Daarom staat bij het vernieuwen en verduurzamen van woningen de menselijk maat voorop.

De grootste gebiedsontwikkeling in Zuidwest is Dreven-Gaarden-Zichten. De gemeente, Staedion en Heijmans doen er alles aan om bewoners zo goed mogelijk te informeren en begeleiden. Ook betrekken ze de buurt bij het ontwerp van de woningen en de buitenruimte. Op 28 september konden belangstellenden alvast een kijkje nemen op de bouwplaats. In het project Steenzicht wordt volop gebouwd aan 117 sociale huurwoningen en 103 midden huurwoningen.

Iets verder naar het zuiden, ten zuiden van de Lozerlaan, pakt woningcorporatie Haag Wonen het weer anders aan. Hier staan vier iconische woontorens met in totaal 512 appartementen: de Ster-flat, de Vierkant-flat, de Cirkel-flat en de Driehoek-flat. Ernie Dalu is sociaal projectleider bij Haag Wonen. Zij vertelt hoe ze starten vanuit de sociale opgave en pas daarna naar de technische oplossing kijken: "Deze appartementen zijn bestemd voor 55-plussers. Een groot deel van hen woont alleen, er is best veel eenzaamheid. Maar bewoners willen hier dolgraag blijven, óók als ze straks meer zorg nodig hebben. Dat vraagt om aanpassingen binnen de woningen, zoals de badkamer, maar ook om extra voorzieningen in of rond de gebouwen. Die opgave willen we combineren we met alles wat nodig is om het wooncomfort te verbeteren, zoals groot onderhoud en verduurzaming."

“HET IS ECHT EEN BOTTOM-UP AANPAK. IK LEER ELKE DAG VAN ONZE BEWONERS, ZE HEBBEN ZOVEEL LEVENSERVARING”

Het versterken van het contact tussen bewoners onderling is daarom een speerpunt. De bewoners van de Vierkant-flat, ter hoogte van de Hengelolaan, hadden als enige geen ontmoetingsruimte. De woningcorporatie heeft dit opgelost door de grofvuilruimte op de begane grond leeg te halen, een vloer en een keukentje te plaatsen. Daarna nam een groepje bewoners het beheer over. Op een drukke maandagochtend vertelt Maja Borg hoe ze met vijf anderen aan de slag is gegaan:

“Naast de fietsenkelder is een ruimte die bewoners als opslag mogen gebruiken, daar stonden bankten, tafels en kasten, soms al jarenlang. Het huisnummer staat erop geplakt, dus we zijn gaan aanbellen met de vraag of ze die meubels aan de ontmoetingsruimte wilden schenken. Bijna iedereen zei ja, ze waren blij dat het een nieuwe bestemming kreeg. Daarna kwamen andere burens spontaan extra spullen brengen: stoelen, spelletjes, servies. Alleen het behang hebben we zelf aangeschaft.”

Nu de ruimte er gezellig uit ziet komen er steeds meer mensen én activiteiten bij, er zijn koffie ochtenden en dart avondjes. En bij voldoende animo starten ze ook met een kaartclub en stoelyoga: voor ieder wat wils. Maja vertelt: “Het is in het begin wel even zoeken hoor. Het koffie uurtje op vrijdagmiddag werd slecht bezocht, dus die hebben we naar de ochtend verplaatst. En er is ook wel behoefte aan een borreluurtje, maar we mogen echt niet zomaar alcohol schenken. Mogen bewoners dan zelf een flesje wijn meenemen, of kunnen we dat beter ontmoedigen? Dat soort vragen pakken wij op.”

Als Nol en Cora Galjé binnenkomen worden ze enthousiast begroet door de burens. Ze wonen al 44 jaar in de flat en staan voor iedereen klaar. Daarna laten ze trots hun appartement op de 16 e verdieping zien, met een prachtig uitzicht over het groen rond de Uithof. Nol is opgegroeid aan de Moerweg, waar hij kapperszaak Galjé van zijn vader overnam. Hun hele leven woonden Nol en Cora in Zuidwest. Uit de Vierkant-flat wil hij nooit meer weg: “Het is hier heerlijk, kijk naar het uitzicht. Gelukkig kan ik goed klussen, dus ik heb alles zelf gelijkvloers gemaakt. Maar er is nog wel een flinke afstap naar het balkon, dus daar heb ik een handgreep gemonteerd. Dat doe ik nu ook bij mijn burens.”

Ernie legt uit hoe ingewikkeld het is om voor alle bewoners een passende oplossing te vinden: “Nu worden appartementen pas opgeknapt als bewoners vertrekken of overlijden. Dan kan je het in één keer grondig aanpakken. Maar we willen natuurlijk dat bewoners er zelf nog jaren van kunnen genieten. En grote verbouwingen leveren toch overlast en stress op, zeker bij mensen op hoge leeftijd. Het grote verduurzamingsplan dat vijf jaar geleden op tafel lag is door een deel van de bewoners weggestemd. Daarom pakken we het nu anders aan, het is echt een bottom-up aanpak.”

Om de binnen- en buitenruimte van de flats aan te pakken, zoekt Ernie de samenwerking met partners: Duurzaam Den Haag voor energiebesparing, Politie en handhaving voor de veiligheid, groenbeheer voor het vrijmaken van de wandelpaden, de SRV-man voor de boodschappen: “De bewoners zien steeds meer kleine verbeteringen, dat geeft vertrouwen. We luisteren echt naar ze en komen onze afspraken na. Ook ontstaan er mooie contacten met onze burens, zoals de manege en de zangvogelvereniging. Zelf leer ik elke dag van deze bewoners: ze hebben zoveel levenservaring.”

ONTMOETEN EN BEWEGEN IN ZUIDWEST

Als je over de Hengelolaan, de Beresteinlaan of langs De Gaarde wandelt, kan je ze spontaan tegenkomen: de blauwe en gele markeringen van de Beweegroute Bouwlust-Vrederust. In het voorjaar van 2024 zijn de twee rondes van 3 en 5 kilometer gemarkeerd. In sportpark Escamp I vind je het start- en finishpunt en een sprinttrack. Op Strava staat het record op de 5 kilometer nu op 24 minuten en 12 seconde.

De opening op 23 april was de aftrap van een aanpak om bewegen én ontmoeten in de wijk makkelijker te maken. Want alleen markeringen op de weg zijn niet voldoende, vertellen Saskia Fils en Marrit Terpstra van de wijkpreventieaanpak GGD Haaglanden: “Nu de basis er ligt, gaan we de route samen met bewoners verder inrichten. We organiseren bijeenkomsten om wensen en ideeën te verzamelen voor alle leeftijden. Denk aan speel- en fitnessstoestellen, bankjes om uit te rusten, mooie planten of watertappunten.”

Een belangrijk thema is toegankelijkheid: “Vlak langs de route ligt De Piramide, een school voor kinderen met een langdurige ziekte of een lichamelijke beperking. Een docent vertelde dat ze vaker met de kinderen naar buiten zou kunnen, als de beweegroute op hun mogelijkheden aangepast kan worden. Ook revalidatiecentrum Basalt kan er dan gebruik van maken. Daarom is het zo belangrijk dat veel mensen meedenken.”

Maar het is best een complex project, want je krijgt te maken met allerlei regels, belangen en plannen: “Wij werken nu aan ideeën die op korte termijn uitgevoerd kunnen worden, maar we houden ook rekening met projecten die op de langere termijn gaan spelen. Zoals de herinrichting van sportpark Escamp I. Dus de ideeën die wij ophalen delen we ook met andere stakeholders, en andersom.”

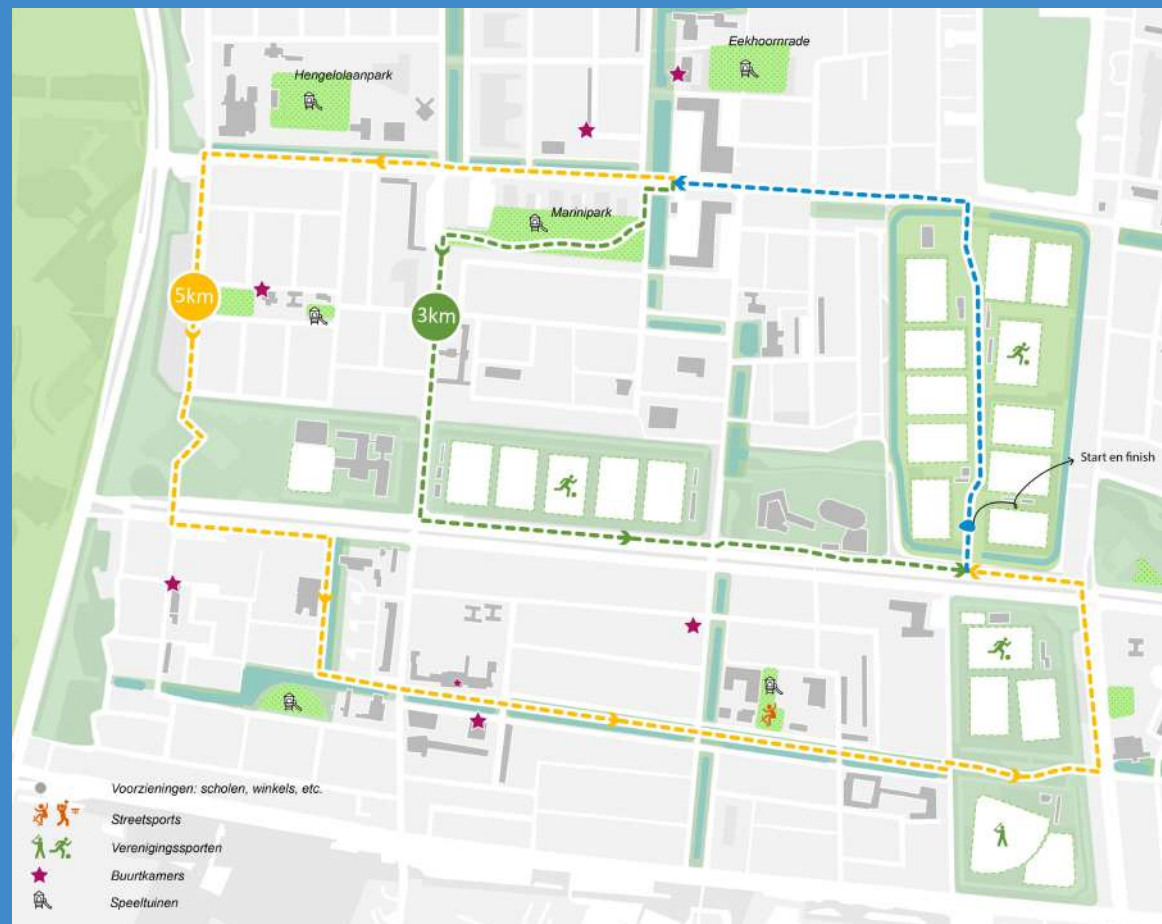
Een grote succesfactor is samenwerking. Dat kan bij kleine activiteiten zoals fitnessgroepjes, maar ook bij grotere evenementen. Rens Snoep, coördinator van Wijkbedrijf AlleKanten, is één van de medeorganisatoren van de Zuidwest avondvierdaagse: "Van 10 tot 13 september was de allereerste avondvierdaagse in Zuidwest. Elke avond verzamelden we bij een andere buurtkamer in Bouwlust-Vrederust. Terwijl bijna 80 kinderen, ouders en begeleiders over de beweegroute liepen, zorgen wij met alle wijkpartners dat er een gezonde maaltijd klaarstond. Zo dragen we bij aan prachtige verbindingen, sociale samenhang en een lach op de gezichten van de mensen die weer naar huis gaan. En daar doen we het voor!"

**DENK MEE OVER DE
BEWEEGRROUTE**

LOOP DE ROUTE IN BOUWLUST- VREDERUST ZELF

SAMEN INVESTEREN IN NIEUW TALENT

Niemand droomt ervan om de hele dag thuis te zitten. Om niet te weten waar je goed in bent, om geen geld te hebben voor uitstapjes of kleding. Toch overkomt het veel jongeren en volwassenen, ook in Zuidwest. De één heeft een zware periode achter de rug, een tweede heeft zelf wat stomme keuzes gemaakt, een derde is nu eenmaal niet gemaakt voor school of kantoor. En hoe langer het duurt, hoe lager het zelfvertrouwen, hoe hoger de drempel om op actief op zoek te gaan.

De Doe-dagen van het programma De brug naar jouw toekomst kunnen voor deze mensen een uitkomst zijn. Het begint met een kort filmpje op Instagram of een poster in een buurtkamer. Of met een appje van een vriend of vriendin. Kom je een dagje schilderen? Is groen-onderhoud iets voor jou? Durf jij het dak op te klimmen?

Iedereen die geïnteresseerd is, mag het een paar uur vrijblijvend uitproberen. Als je niet zo'n prater bent, kan je direct aan de slag met schilderen of schoffelen. Een ander neemt een broodje en laat zich eerst rustig informeren over het traject. Dat doen de aanwezige bedrijven en de docenten van ROC Mondriaan of WIO Kerketuinen. Zij leren je de basis vakvaardigheden die je nodig hebt om na 8 tot 12 weken aan de slag te gaan. De rest leer je op de werkvloer. En omdat de overgang van de bank naar een baan best pittig kan zijn, krijgt iedereen de coaching die hij of zij nodig heeft. Aan het eind van het traject is er een baangarantie voor iedereen de training afrondt. Tussen mei 2023 en september 2024 zijn er vijf trajecten van start gegaan voor schilderen, dagelijks onderhoud, wijkbeheerder, Grond, weg- en waterbouw en Groen. 23 mensen uit Den Haag doen hieraan mee, voornamelijk inwoners van Zuidwest.

Fotograaf: Joris Aben

Fotograaf: Joris Aben

“23 MENSEN UIT DEN HAAG DOEN AL MEE, VOORNAMELIJK INWONERS VAN ZUIDWEST”

De aftrap van schilderen en gevelonderhoud was in september. Trajecten voor administratie, dakdekken en (installatie-)techniek zijn in ontwikkeling. Drijvende kracht achter dit initiatief is de Coalitie Wonen, Onderwijs en Werk van het Nationaal Programma Zuidwest. De gemeente, drie woningbouwcorporaties en ROC Mondriaan zijn de initiatiefnemers. Zij bouwen samen aan een netwerk van tientallen bedrijven, die mensen die graag willen werken (weer) aan een baan helpen.

Barbara de Jong is kwartiermaker *Social Return on Investment (SROI)* bij Haag Wonen. Het is haar missie om voor zoveel mogelijk mensen een duurzame arbeidsplaats te creëren. Als het even kan binnen de eigen wijk: “Het begint bij goede samenwerking tussen de woningcorporaties en de leveranciers die onze woningen bouwen, onderhouden, renoveren en vergroenen. We moeten allemaal iets méér dan anders doen om deze kansen te creëren. De deelnemers zijn namelijk heel verschillend. Er was één jonge jongen die zwaar verslaafd was. Met inzet van de gemeente, de corporatie en een onderhoudsbedrijf is hij inmiddels clean en heeft hij een vaste baan. Een andere deelnemer aan de Doe-dagen was al lange tijd volledig afgekeurd. Hij wilde graag aan de slag als wijkbeheerder, maar wist niet zeker of hij dat fysiek aan zou kunnen. Dankzij afspraken met het UVW kon hij het uitproberen zonder zijn recht op een IVA-uitkering kwijt te raken. Hij heeft nu een arbeidsovereenkomst bij Staedion.”

**ONTDEK HET PROGRAMMA
VOOR HET KOMEND JAAR**

www.debrugnaarjouwtoekomst.nl

EEN HIGH-FIVE VOOR DE WIJKAGENT

Op een zondagmiddag in het Zuiderpark wordt een groep jongeren opgejaagd door de politie. Ze zijn nog maar een jaar of 14. Er wordt zelfs een drone ingezet. Daar moet wel iets heel ergs gebeurd zijn, of toch niet?

Gelukkig wordt er deze zondag alleen gelachen en gedold. De jongeren spelen 'The Hunt', een variant op het televisieprogramma Hunted, waarbij deelnemers zo lang mogelijk uit het zicht van een opsporingsteam moeten blijven. Dat opsporingsteam bestaat uit wijkagenten, jeugdboa's, handhavers en Buurtbroeders: jongeren uit Moerwijk-Oost die net een paar jaar ouder zijn dan de deelnemers.

Organisator Anass Amezian is jongerenwerker van Wijkz en de drijvende kracht achter de Buurtbroeders: "De Buurtbroeders werken samen met de politie. Niet alleen tijdens The Hunt, maar ook in de organisatie vooraf. Daardoor zien ze de politie niet langer als de vijand. Ze werken juist samen. Als ze de wijkagent tegenkomen, geven ze hem een high-five."

Uit cijfers van 'Zicht op Ondermijning' blijkt dat meer dan 1000 jongeren in Zuidwest risico lopen om betrokken te raken bij drugscriminaliteit. Dat begint meestal bij een moeilijke thuissituatie, maar ook negatieve rolmodellen spelen een rol: populaire jongens en meiden uit de buurt, die vertellen hoe makkelijk het is om aan geld te komen. Wat Anass drijft, is om deze negatieve rolmodellen om te zetten in positieve. Dat doet hij via het project Buurtbroeders van het programma Preventie met Gezag.

"We hebben nu een groep van tien Buurtbroeders van 16 jaar en ouder. Het zijn jongens die elkaar wel kennen van de straat, maar die niet bij dezelfde groepjes horen."

Ik investeer in het voortraject veel tijd om ze te betrekken bij onze activiteiten. Sommige jongens zaten tegen het criminele milieu aan. Als ik ze dan voor het eerst meeneem naar het stadskantoor om kennis te maken met ambtenaren, dan vinden ze dat super spannend. Ze kijken naar de grond en geven alleen korte antwoorden.”

Een jaar later ziet Anass een wereld van verschil. “Ze zijn nu heel ontspannen in het contact met buurtbewoners en professionals. Ze weten hoe ze op een nette manier kritische vragen kunnen stellen. Ze halen geld op om activiteiten voor de buurt te organiseren. Een aantal jongens gaat zelfs aan de slag als energiecoach. Eigenlijk hoef ik zelf niet zo veel meer te doen”, lacht Anass.

Gelukkig heeft hij nog genoeg plannen voor Zuidwest: “De eerste jongens hebben de Buurtbroeders weer verlaten. Ze gaan studeren, werken of samenwonen en hebben geen tijd meer. En dat is alleen maar goed. We beginnen nu aan de werving van ‘buurtbroertjes’ tussen de 12 en 16 jaar. Een evenement als ‘The Hunt’ is dan perfect, bij de laatste editie waren er 250 deelnemers en 100 ouders. Zij zien allemaal hoe leuk we het met elkaar hebben. Zo staat er vanzelf een nieuwe generatie op. En de jongens die vroeger overlast gaven, spreken nu anderen aan op hun gedrag.”

Binnenkort verhuizen de Buurtbroeders van de Twickelstraat naar Heeswijkplein 160. Ze gaan deze locatie delen met de nieuwe Skill School Den Haag, waar jongeren hun talenten kunnen ontdekken en ontwikkelen. Anass kijkt al uit naar de samenwerking.

**“JONGENS DIE VROEGER OVERLAST
GAVEN, SPREKEN NU ANDEREN AAN OP
HUN GEDRAG”**

KIJK DE MINISERIE VAN HELDEN VAN DE STRAAT

**HELDEN VAN DE
STRAAT MINISERIE**

Gemeente Den Haag

KLAAR VOOR DE KLEUTERSCHOOL

Stel je voor, het is je eerste werkdag als kleuterjuf – of meester. Jij hebt de eervolle taak om ze te leren tot tien te tellen, liedjes te zingen en hun naam te schrijven. Je geeft ze het vertrouwen om te leren klimmen en balanceren. Je stimuleert ze om samen te spelen en te delen. Maar wat als een deel van die kinderen geen woord verstaat wat je zegt? Als ze nog nooit met leeftijdsgenoten hebben gespeeld? Als ze nog niet zindelijk zijn? Hoe geef je al die kinderen dan de aandacht die ze nodig hebben?

In Zuidwest is dit voor veel kleuterleerkrachten de realiteit. En het effect is te zien in alle klassen die daarop volgen. Het was een reden voor de gemeente om vol in te zetten op voorschoolse educatie voor peuters vanaf tweeëneenhalf jaar. Hier worden ze spelenderwijs voorbereid op de overgang naar de basisschool. Ze leren Nederlandse woordjes en spelen met leeftijdsgenoten. In Zuidwest krijgen alle kinderen automatisch een VVE-indicatie. Dat betekent dat ze 16 uur per week gratis naar de voorschool kunnen.

Om ouders te informeren over voorschoolse educatie zijn er in Zuidwest negen peuterconsultanten actief. In Bouwlust-Vrederust zijn dat Khadija Boubkari en Hafsa Belhaj. Zij vertellen dat ouders niet direct in de rij stonden om hun kinderen naar de voorschool te brengen: "Er zijn veel ouders in Zuidwest die de taal niet goed spreken. En er zijn ouders die weinig vertrouwen hebben in de overheid, zij vragen zich af over er geen addertje onder het gras zit bij de gratis voorschool." Daarom nemen Khadija en Hafsa alle tijd om met ouders in contact te komen. Met als voordeel dat Khadija al veertien jaar in Bouwlust-Vrederust woont: "Ik ken de wijk door en door, mijn kinderen zijn hier opgegroeid. Samen met Hafsa ben ik langs alle speeltuinen in de wijk gegaan. Gewoon een praatje maken, kijken wat er speelt."

Sommige ouders vinden hun kind nog veel te jong om uit handen te geven. Of ze zijn bang om opa en oma te passeren, omdat die graag willen oppassen. Dan praten we ook met opa en oma en geven hen een rol bij het brengen en ophalen. Het is ten slotte maar een paar uurtjes per dag.”

Hafsa en Khadija kunnen ouders in het Nederlands, Engels, Arabisch of Berbers te woord staan. Ze hebben folders in nog zes talen en ze kunnen hun collega's uit de andere wijken appen om te helpen. Maar de belangrijkste succesfactor is tijd: “Ouders hoeven geen formulieren in te vullen, geen toeslagen aan te vragen, ze hoeven zelfs hun adresgegevens niet te delen. Al het papierwerk loopt via de gemeente en de school. Toch zijn er ouders die de kat uit de boom kijken. Daar hebben we alle begrip voor, dan bellen we een paar maanden later nog een keer. En we nemen ze op sleeptouw om te wennen, soms wel twee of drie keer. We zijn er echt voor ze.”

Inmiddels groeit het vertrouwen. Mond-tot-mondreclame is het allerbelangrijkste: “Ouders zien hun kind opbloeien en delen hun ervaring met vrienden of buren. Dan komen ze vanzelf naar ons toe met vragen.”

De peuterconsulenten doen meer dan alleen een plek op de voorschool bieden, vertelt Hafsa: “Laatst sprak ik een jonge moeder, die gestopt was met haar opleiding toen ze zwanger raakte. Zij wilde graag weer terug naar school en aan het werk. Dan zoeken we naar een locatie waar het kind na een tijdje ook hele dagen kan blijven. De moeder heb ik in contact gebracht met Jongerenpunt070, zij hebben haar toen verder geholpen.” Ook met de brugfunctionarissen van basisscholen is er inmiddels warm contact: “In hoop dat steeds meer organisaties in Zuidwest ons weten te vinden, dan kunnen we nóg meer verschil maken.”

**“IN ZUIDWEST KRIJGEN ALLE KINDEREN EEN
VVE-INDICATIE. DAT BETEKENT DAT ZE 16 UUR
PER WEEK GRATIS NAAR DE VOORSCHOOL
KUNNEN.”**

ZORGINNOVATIE VAN A TOT Z ONDER ÉÉN DAK

In Den Haag zijn de gezondheidsverschillen tussen verschillende wijken groot. In Zuidwest heeft zes op de tien inwoners last van een chronische ziekte, zoals suikerziekte, een hoge bloeddruk, reuma of migraine. Bijna één op de vier kinderen heeft overgewicht, waardoor ze een grotere kans hebben om later ook chronische ziekten te ontwikkelen. En ook psychische klachten, angst en stress komen vaker voor dan in andere delen van Den Haag. Zo ontstaat er een vicieuze cirkel, die alleen te doorbreken is met blijvende aandacht en investeringen, van preventie tot genezing en zorg.

De Zorginnovatiehub is één van de initiatieven om het tij te keren. Op de Leyweg in Morgenstond opent in 2025 een grote bedrijfsruimte voor alles wat met zorg en innovatie te maken. Bewoners kunnen terecht bij een innovatieve huisartsenpost, een demonstratiewoning met techniek om langer thuis te kunnen wonen en een uitleenservice voor de nieuwste hulpmiddelen. De ingang is direct boven de Jumbo bij winkelcentrum Leyweg, waardoor bewoners makkelijk kunnen binnenlopen met vragen. De lift nemen kan natuurlijk ook.

Daarnaast biedt de Zorginnovatiehub kans om meer bedrijvigheid en werkgelegenheid in Zuidwest te creëren. Er is volop ruimte voor startende ondernemers, die nieuwe oplossingen maken voor de zorgvraag van morgen. De Rabobank, één van de partners van de hub, ondersteunt hen via een Startup & Scale-up team.

Zo ontstaan er kortere lijnen tussen startups en investeerders. En omdat alle partners onder één dak zitten, kunnen de ondernemers hun innovaties makkelijk testen en demonstreren bij de eindgebruikers: inwoners van Zuidwest.

Voor wie wil werken in de zorg komt er een infopunt. Dat geldt ook voor zij-instromers of mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Want technologie is geen vervanging van mensen, maar juist een extra hulpmiddel. Er zijn dus volop mensen nodig, bijvoorbeeld voor ondersteuning, zorgtaken en huishoudelijke hulp. Zo kan de Zorginnovatiehub het ondernemerschap én de werkgelegenheid in Zuidwest versterken.

Charlotte Krom is kwartiermaker van de Zorginnovatiehub. Zij vertelt wat er nog moet gebeuren om echt van start te gaan: "We zijn er bijna, maar nog niet helemaal. Samen met alle partners maken we onze plannen nu concreet. We spreken af wie wat gaat doen hoe we het pand het beste kunnen inrichten. [wanneer] hopen we de deuren te openen voor bewoners en professionals. Ik ben apetrots dat we dit grote idee nu echt gaan realiseren."

"OP DE LEYWEG IN MORGENSTOND OPENT IN 2025 EEN GROTE BEDRIJFSRUIMTE VOOR ALLES WAT MET ZORG EN INNOVATIE TE MAKEN."

Pand ZuidWest

STARTEN, GROEIEN, DOORGROEIEN

Als je kinderen vraagt wat ze later willen worden, zal niemand het beroep 'bedrijfscontactfunctionaris' noemen. Toch heeft Rick Teunissen de mooiste baan die er is, vertelt hij bij het Ondernemersportaal in het Atrium van het stadhuis. Na een lange carrière als ondernemer helpt hij nu startende ondernemers om hun dromen te realiseren. Sinds 2023 richt hij zich volledig op het ondernemersklimaat in Zuidwest:

"Ik help ondernemers met starten, groeien en doorgroeien. Maar óók ondernemers die willen stoppen kunnen onze hulp goed gebruiken. We willen in Zuidwest geleidelijk naar een groter en meer divers aanbod van winkels en bedrijven toe. Dat is belangrijk voor de huidige bewoners, maar ook voor nieuwe bewoners die we in Zuidwest willen verwelkomen."

Rick spreekt veel mensen in Zuidwest die heel goed weten waar ze naar toe willen, maar geen idee hebben waar ze moeten beginnen. Een bedrijfsruimte, vergunningen, verzekeringen, personeel. Dat is voor iedereen in Den Haag ingewikkeld, maar als je geen groot netwerk en geen startkapitaal hebt, kan je snel vastlopen. Voor deze mensen is de Ondernemersschool opgericht, in samenwerking met kredietverstrekker Qredits.

Malika Zirar was leerling van de Ondernemersschool. Na tien lesavonden besloot ze niet één, maar twee bedrijven op te richten. Het eerste is project- en evenementenorganisatie By Zirar, de tweede is creatief atelier Beldi Blends. Omdat ze al inkomsten kan halen uit haar eerste bedrijf, kan ze investeren in het tweede. Malika vond een geschikte werkruimte aan de Leyweg, in de creatieve ondernemershub Pand Zuidwest: "Zo wordt mijn netwerk in Den Haag steeds groter. Bureau Citybranding vroeg mij in het voorjaar om een relatiegeschenk te bedenken dat het Haagse DNA laat zien.

Rick Teunissen

Malika Zirar

Met Beldi Blends zoeken we naar manieren om verschillende culturen, smaken en stijlen te mixen. Zo kwamen we op een mix van het Arabische zandkoekje en het iconische Haagsche hopje. Deze combinatie was niet alleen uniek, maar ook verrassend lekker.”

Naast ondernemer is Malika nu ook docent, bij de Ondernemersschool voor statushouders. Ze deelt haar kennis en ervaring met mensen die in hun thuisland al een goede baan of onderneming hadden, maar in Nederland niet zomaar hetzelfde beroep kunnen uitoefenen: “We maken de deelnemers wegwijs in ons Nederlandse regeldoolhof. Maar we willen vooral de eigenwaarde en trots terugbrengen die ze vaak verloren zijn na alles wat ze hebben meegemaakt.”

Naast deze ondersteuning op individueel niveau, focust bedrijfscontactfunctionaris Rick zich nu op de winkelgebieden in Zuidwest. In Zuidwest is de Betje Wolfsstraat het enige winkelgebied dat gezamenlijk investeert via een Bedrijfsinvesteringszone (BIZ). Rick hoopt dat andere winkelgebieden dit voorbeeld volgen: “Op het Heeswijkplein hebben we eind augustus een tropisch zomerfeest georganiseerd. Mèt ondernemers en vóór bewoners. Ook de partners van het Nationaal Programma doen mee, zoals Hof Wonen en Wijkz. Zo komen verschillende ambities bij elkaar. Voor mij is het vooral belangrijk dat ondernemers ervaren hoeveel je kan bereiken door samen te werken.”

“ALS JE GEEN GROOT NETWERK EN GEEN STARTKAPITAAL HEBT, KAN JE SNEL VASTLOPEN ALS ONDERNEMER”

Betje Wolfstraat

VOOR DE RECHTER, MAAR WEL IN EEN VERTROUWDE OMGEVING

In Den Haag voelt één op de vier inwoners zich wel eens onveilig in de eigen buurt. In Zuidwest is dat een op de drie inwoners. Het is een aanzienlijk verschil, dat een drempel kan vormen om in Zuidwest te gaan of te blijven wonen.

Het inrichten van een wijkrechtbank in Moerwijk is één van de interventies om de veiligheid in de wijk – op de langere termijn – te vergroten. Het is ook onderdeel van het programma Preventie met Gezag. Bij wijkrechtspraak draait het niet alleen om het opleggen van een straf, maar ook om te bepalen wat er nodig is om problemen in de toekomst te voorkomen. De aanpak is op drie onderdelen anders dan reguliere rechtspraak: aanwezigheid in de eigen wijk, standaard samenwerking met andere instanties zoals schuldhulpverlening en misschien wel het belangrijkste: extra tijd en aandacht voor de mens in samenhang met eventuele andere problemen die spelen.

Het Zorg- en Veiligheidshuis Haaglanden heeft een spilfunctie in zaken waarbij er licht strafbare feiten zijn gepleegd. Denk aan handel in kleine hoeveelheden drugs, winkeldiefstal of vernieling. Zij organiseren een casusoverleg, waarbij ze informatie over de leefsituatie van de verdachte delen met relevante instanties. Natuurlijk doen ze dit alleen na toestemming van de verdachte. Ook de advocaat sluit aan bij het casusoverleg. Zo krijgen alle partijen inzicht in welke problematiek er precies speelt.

Belinda Roovers-Muntz, projectleider bij rechtbank Den Haag, legt uit waar de kracht van de aanpak zit: "Via de wijkrechtspraak hebben we meer oog voor bewoners die in de problemen komen, in samenhang met hun omgeving. Wij zorgen als rechtbank voor begrijpelijke informatie voor de verdachte, waarin we stap voor stap uitleggen wat hij of zij kan verwachten. De advocaat informeert de verdachte over de uitkomsten van het casusoverleg. Door deze aanpak is de opkomst bij zittingen van de wijkrechtbank tot nu toe bijna 100%."

DE OPKOMST BIJ ZITTINGEN VAN DE WIJKRECHTBANK IS BIJNA 100%

Niet alle zittingen gaan over strafzaken. Er is ook wijkrechtspraak over schoolverzuim, huurachterstand of kwesties die door de regelrechter worden behandeld. De rechter en de verdachte hebben tijdens de zitting een half uur de tijd om met elkaar in gesprek te gaan. Ook eventuele slachtoffers kunnen bij de zitting aanwezig zijn. Aan het einde van de zitting spreekt de rechter het vonnis uit. Dit is bijvoorbeeld een taakstraf of voorwaardelijke straf, met aanvullende afspraken over bijvoorbeeld schuldhulpverlening of verslavingszorg.

BEKIJK DE ANIMATIE OVER WIJKRECHTSPRAAK

**VOLG EEN FICTIEVE ZAAK
IN DE WIJKRECHTBAN**

Rechtbank Den Haag

OP ZOEK NAAR DE SENIORENWONING VAN DE TOEKOMST

In Zuidwest wonen 70.000 mensen. Daarvan zijn er meer dan 10.000 ouder dan 65 jaar. En dat aantal neemt de komende jaren verder toe. Hoe zien ouderen hun toekomst in Zuidwest? Kunnen ze er zelfstandig blijven wonen, in verbinding met de buren en met de buurt? Kunnen ze actief, gezond en mobiel blijven? En als dat niet meer lukt, welke zorg en ondersteuning is er dan in de buurt?

De herstructurering in Zuidwest biedt kansen om in te spelen op deze vraagstukken die in heel Nederland op ons afkomen. Daarom heeft Staedion het seniorencomplex aan de Beresteinlaan aangedragen als pilotlocatie voor de ontwikkeling van een instrument voor nieuwe vormen van wonen en zorg onder regie van het Atelier Rijksbouwmeester. Deze pilot, de Woonzorgchallenge, is samen met eigenaar Staedion, zorgaanbieder Middin en de gemeente Den Haag uitgevoerd.

De Beresteinlaan 629-635 is een wooncomplex uit 1995, dat bestaat uit 74 zelfstandige appartementen voor senioren en drie woongroepen van Middin voor 27 cliënten met een verstandelijke beperking.

Antoinette Epping van Staedion vertelt wat deze aanpak uniek maakt: “We hebben marktpartijen uitgedaagd om zo vrij mogelijk te denken. Ze hoeven in de eerste fase nog geen rekening te houden met financieringsstromen, wet- en regelgeving, procedures, aantal woningen, etc. De opdracht was: maak het complex toekomstbestendig en verbeter de sociale veerkracht van de bewoners. En dat kan natuurlijk alleen als je de bewoners een actieve rol geeft.”

Om mee te doen aan de Woonzorgchallenge moesten partijen een team samenstellen met experts uit verschillende disciplines, zoals ruimtelijk ontwerpers, architecten, stedenbouwkundigen, sociale wetenschappers en zorgprofessionals. De twee beste teams gingen samen met bewoners aan de slag om een nieuw concept voor wonen en zorg te bedenken.

“We hebben 25 bewoners bereid gevonden om mee te denken. Het verbinden van de bewoners met deskundigen leverde prachtige gesprekken en inzichten op. Bijvoorbeeld over eenzaamheid, over verkeer, of over het contact met andere wijkbewoners. Maar houdt er rekening mee dat het niet vanzelf gaat, we zijn wel drie keer langs alle deuren gegaan om bewoners persoonlijk uit te nodigen. Sommige bewoners hadden weinig zin om over de toekomst na te denken. Ik ben 90, ik maak het toch niet meer mee, zeiden ze dan.”

In juni oordeelde een selectiecommissie dat het concept van team Over & Weer de behoeften van de bewoners en de wijk het beste had verwerkt.

Het concept bestond uit drie elementen:

- **Samenredzaamheid:** het stimuleren van de gezamenlijke kracht van bewoners, met activiteiten zoals speeddates en buurtverbinders.
- **Spontane ontmoetingen:** het verbinden van de bewoners en woongroepen met de wijk, via aantrekkelijke binnen- en buitenruimtes om rondjes te lopen of gewoon een tijdje te verblijven.
- **Sociale innovatie:** het introduceren en financieren van nieuwe rollen in zorg en welzijn, zoals een (t)huiscoach die bewoners helpt langer zelfstandig te wonen, in verbinding met de gemeenschap. De eerste schetsen voor een ruimtelijke doorvertaling van deze elementen zijn opgeleverd.

Antoinette vertelt hoe het vervolg eruitziet: “We zijn samen met onze partners de haalbaarheid van de plannen aan het onderzoeken. Dan kijken we ook hoe we het concept kunnen organiseren en financieren. Het College van Rijksadviseurs (CRa) werkt eraan om deze aanpak ook als ‘instrument’ aan te bieden aan andere organisaties. Onze inzet is natuurlijk dat we snel stappen kunnen zetten, zodat de bewoners van de Beresteinlaan kunnen genieten van de resultaten.”

COLOFON

Dit is een publicatie van Nationaal Programma Zuidwest
Oktober 2024

Met medewerking van

Gemeente Den Haag, Haag Wonen, Hof Wonen, Staedion, Gewoon Sociaal, Petrus Dondersschool, OBS de Erasmus, Stichting Brede Buurtschool Den Haag, Wijkz, Jong Leren Den Haag, GGD Haaglanden, Rechtbank Den Haag, Ondernemersportaal, Gezond en Gelukkig Den Haag, Coalitie WOW, Preventie met Gezag, Technologie voor Thuis en het College van Rijksbouwmeester en Rijksadviseurs.

Kijk voor alle partners van Nationaal Programma Zuidwest op de website www.npzw.nl/partners

Vormgeving

Miles

VOLG NATIONAAL PROGRAMMA ZUIDWEST

- www.npzw.nl
- Nationaal Programma Zuid West
- zuidwest_dh

